

IN MEMORIAM

Neda Grdinić, akademska kiparica

Preminula: 13. rujna 2013. u 85. godini života

Sprovod: 24. rujna 2013. (12:15) Mirogoj - Krematorij

Svećenik: vlč. Filip Lucić, župnik u Vugrovcu

Oproštajni govor na grobu održao: Petar Petronije Kuran

Dragi prijatelji,

uvjeren sam da je svaki od nas na svoj način poznao gospođu Nedu Grdinić, stoga samo ukratko njezin životopis.

Neda Grdinić je rođena u Bjelovaru 13. ožujka 1929. Akademiju likovnih umjetnosti diplomirala je u Zagrebu u kiparskoj klasi prof. Antuna Augustinčića 1960. godine, te već od 1963. izlaže na brojnim skupnim i samostalnim izložbama.

Osnovnu školu pohađa u raznim mjestima, od Cetinja do Ljubljane, zavisno o tome kamo bi bivao premješten njen otac, tada u aktivnoj vojnoj službi. Gimnaziju pohađa u Bjelovaru, a u Zagrebu, kamo su preselili u vrijeme Drugoga svjetskog rata, završava Školu primijenjenih umjetnosti. Potom studira i diplomira na Likovnoj akademiji u Zagrebu. Šezdesetih godina radi više spomenika i bista u Hrvatskom zagorju, osamdesetih u Starigradu na Hvaru, i drugdje.

Još za vrijeme studija blisko prijateljuje s akademskim slikarom Vladimirom Polićem, koji je tada još studirao na Akademiji, a s kojim će kasnije ostati zajedno živjeti sve do svoje smrti.

Moje poznanstvo s Nedom Grdinić seže od davne 1993. godine preko našega zajedničkog prijatelja blagopokojnog fra Nedjeljka Dominika Sliškovića, župnika na Kajzerici u Zagrebu. Moja osobita suradnja s gospođom Nedom kao kiparicom bilo je 2009. godine kada sam kao predsjednik organizacijskog odbora aktivno sudjelovao u realizaciji podizanja njezina spomenika u bronci (*kako reče povjesničar Buturac - najvećem čovjeku kojeg je rodila hrvatska zemlja*) bl. Augustinu Kažotiću pred župnom crkvom na Kajzerici u Zagrebu, čije je otkrivenje bilo na Cvjetnicu 2009. godine, što je bio posljednji javni nastup fra Nedjeljka Dominika

Sliškovića, velikog prijatelja gospođe Nede i njezina životnog suputnika akademskog slikara gospodina Vladimira Polića. Bilo je to, koliko mi je poznato, posljednje veliko umjetničko djelo gospođe Nede Grdinić. Trajno će mi ostati u sjećanju naši susreti još tijekom stvaranja spomenika u njezinu skromnom ateljeu (takoreći u sklopu dnevnog boravka) u obiteljskoj kući u Đurđekovcu kod Sesveta, župa Vugrovec. Gospođa Neda je, tražeći koordinate za ostvarenje svoje ideje, dugo istraživala život i kroz tekstove upoznavala velika djela ovoga zagrebačkog biskupa i prvoga hrvatskog blaženika. Ona se u njega jednostavno rečeno „zaljubila“ i cijeli život tražeći Boga konačno smirila u kršćanskom ozračju.

O Nedi Grdinić, kao kiparici i umjetnici, govorili su vrlo pozitivno znalci iz struke. Zadnja retrospektivna izložba njenih skulptura održana je 2003. godine u organizaciji Muzeja suvremene umjetnosti – Muzej Prigorja u Sesvetama pod nazivom: „Od mraka do svjetlosti – na putu do onostranog i natrag“ Nada Vrkljan Križić, povjesničarka umjetnosti i muzejska savjetnica, zapisala je u katalogu izložbe: „Neda Grdinić je pozitivist u naravi i opredjeljenju te stoga njena skulptura obično nosi neku poruku, dosjetku, opomenu ili potpuno neobičnu ideju. Osobno je smatram jednom od najosebujnijih hrvatskih umjetnica i veselim se ovoj izložbi jer se radi o autorici koja će na njoj moći predstaviti višegodišnji opus svoga pomno razrađenog umjetničkog izričaja. Ona posjeduje snagu kiparskog govora i bogatstvo ideja za koje vjerujem da bi mogle biti inspiracijom mladim umjetnicima, a zanimljive publici željnoj snažnog i kvalitetnog kiparstva. Svojim zaokruženim kiparskim ideogramom Neda Grdinić značajno je obogatila našu suvremenu kiparsku scenu, a svoj umjetnički rad naziva apstraktno-konkretnim stilom ili pravcem, u želji da se taj naziv usvoji kao njezina oznaka umjetničkog izraza za kojim teži...

Umjetnost može sve. Spoznati onostrano, prebivati na onoj drugoj strani, iskusiti najteža iskušenja, spoznati Boga i božansko, zamalo nestati u mraku, ali snagom preživljavanja i volje doprijeti do svjetlosti, one konačne i najuzvišenije – duha i srca, nadvladati stvarnost, maštom doprijeti do neslućenih prostora imaginarnoga.“

„Sve je to nastalo s one strane, u mraku u kojem sam prebivala. Sve je to od tamo“, reći će Neda, čija su djela nastala iz stvarne, opsesivne nužde stvaranja kao nasušnom unutarnjom potrebom prenošenja vlastitih iskustava, mašte, svega doživljenoga u tko zna kojim sve nepoznatim svjetovima kojima je prolazila.

„Spoznala sam vječno...“ kaže Neda i naglašava: „**To je ono najvažnije**“. Neda uglavnom ne zna točne godine kada je koji rad nastao, a sama kaže da ionako „**vrijeme ne postoji – već je sve vječnost**“.

Umjetnost je bitka sa sudbinom. **“Bože, što je umjetnost teška, strašno je teška!”**, reći će, uz duboki uzdah Neda Grdinić. Njezina je umjetnost odraz tih bitaka, neke teške borbe s teretom koji joj je nametnula sudbina; to je borba protiv zla, protiv sila mraka, protiv bolesti i užasa.

Draga gospođo Nedo, prije završne misli o tvom najvećem opusu sigetskog raspela, tvoja se umjetnička djela nalaze i u **crkvi Rođenja Isusova na Kajzerici**. Ne mogu ih sve nabrojati, ali spomenut ću samo neke skulpture i reljefe: snažno si kroz svoju vjerničku viziju reljefno prikazala Presveto Trojstvo, tu je raspelo, krstionica i Ivan Krstitelj, kip Marijin, kip Sv. Antuna, reljefni Betlehem itd. Zajedno s vitrajima i postajama križnog puta te zidnim freskama Tvoga životnog suputnika gosp. Vladimira Polića crkva na Kajzerici je stalni postav vaših umjetničkih djela. Neka naši kulturnjaci ne zaborave valorizirati ta djela.

Veliki, možda najveći, znalac o vrlo značajnom umjetničkom opusu Nede Grdinić svakako je bila povjesničarka umjetnosti i muzejska savjetnica gospođa Nada Vrkljan-Križić, koju sam već spomenuo, čiji su mi tekstovi o pokojnoj Nedi pomogli još bolje ju osim njezinih umjetničkih djela upoznati kao čovjeka – osobu koja je kroz svoja atipična ostvarenja cijeli svoj životni vijek tražila čovjeka i Boga.

Vidjevši njezinu krhku i malenu fizičku građu, čini mi se nevjerojatnim kako se velikim dimenzijama skulptura znala nositi. Mnogi radovi doista su velikih dimenzija i vrlo su teški, izvedeni su u gipsu, a ponekad zatim odliveni u bronci. Takvo je korpulentno Uskrsnuće u crkvi Sv. Križa u Sigetu (1980.-1983. god.) s monumentalnim korpusom ozbiljnog Krista koji isijava fizičkom i duhovnom snagom. Tijelo Krista visoko je 4,5m, a križ 7m. Glava je izvedena prema motivu s Torinskog platna. Nažalost u ruku nikada nije stavljena predviđena poruka umjetnice.

Što o tom Raspelu kaže fra Josip Koren, bivši župnik župe Uzvišenja sv. Križa u Sigetu. U jednom intervjuu mu je 25.6.2003. postavljeno pitanje:

Povjesničari umjetnosti torde kako je crkva Svetoga Križa u Sigetu najvrednija suvremena sakralna umjetnina u Hrvatskoj. Ipak, neke vjernike zbunjuje golemi križ s raspetim Kristom u neuobičajenoj pozi i sa začuđujućim izrazom lica...

Fra Josip odgovara: „Autorica korpusa raspetog Krista je gđa. Neda Grdinić. Kad sam prvi put došao u Siget u crkvu i kad sam promatrao taj korpus i u meni se stvarao neki otpor. S vremenom sam ga prihvatio. Osluškujući ljude, i one koji su za i one koji su protiv i njihove argumente, ne bih sada imao snage maknuti ga i postaviti klasični korpus. Mnogi su se vjernici srodili s njim. Poseban je upravo stoga što to nije raspeti Isus, već Uskrsli, Proslavljeni Krist. Umjetnica je tijelom izlivenim u bronci htjela izreći uskrslog, proslavljenog Krista. Nekima je to teško prihvatiti, jer navikli smo na raspelo na kojem je Krist sav u boli, u ranama...”

I na kraju, gospodinu Vladimiru Poliću, i svima koji su u životu bili osobno i osobito bliski pokojnoj gospođi Nedi Grdinić, izražavam svoju iskrenu sućut, a Tebi draga Nedo želim smiraj u Očevu domu i neka Te blago pogleda Onaj Raspeti i Uskrsli Krist čije si ispaćeno ali dostojanstveno lice oblikovala i ostavila kao svoj dar svima onima koji će u sigetskoj crkvi Boga tražiti.

Počivaj u miru Božjem i laka ti hrvatska zemlja!

